Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

AN ARDTEISTIMÉIREACHT 2009

AISTRIÚCHÁN AR SCÉIM MHARCÁLA

NASCMHODÚIL

LEIBHÉAL COMÓNTA

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

GAIRMCHLÁR NA hARDTEISTIMÉIREACHT, 2009

AISTRIÚCHÁN AR SCÉIM MHARCÁLA

Scrúdú Nascmhodúl

Scrúdú Scríofa

Marcanna Iomlána an Scrúdaithe 160	
Gradam	128 marc
Fiúntas	104 marc
Pas	80 marc

Roinn A	Closamharc	30 marc

C1	Ainmnigh **aon** pháirtí leasmhar i ngnólacht	**1 mharc**

1 *Fostaithe*
2 *Custaiméirí*
3 *Scairshealbhóirí*
4 *Pobal*

1@ 1m

C2	Cad iad buntáistí Fhreagracht Chorparáideach Shóisialta do ghnólachtaí?	**2 mharc**

1 *Breis iomaíochais*
2 *Cáil níos fearr*
3 *Níos mó brabúis mar thoradh uirthi.*
4 *Léiríonn go dtugann an gnólacht aird ar ghnéithe sóisialta agus timpeallachta*
5 *Oibríonn an fhoireann níos fearr le chéile laistigh den ghnólacht.*

2 @ 1m

C3	Mínigh **dhá** bhealach inar féidir le gnólacht tacú le tionscadail dheonacha nó le tionscadail phobail.	**4 mharc**

1 Bíonn *gnólachtaí in ann an fhoireann a spreagadh a bheith páirteach i dtionscadail phobail áitiúla/le hairgead a bhailiú/le hobair dheonach a dhéanamh/saoire ar pá*
2 *Deontais a thabhairt d'eagraíochtaí pobail agus deonacha*
3 *Urraíocht a thabhairt/agus sampla a thabhairt*

2 @ 2m

Cuid 2

C4	Mínigh trí scil a léiríonn na daoine a dhéanann obair dheonach do Thionscadail Niall Mellon.	**3 mharc**

1 *Obair chrua; 200 teach tógtha go hiomlán i seachtain amháin.*
2 *Eagraithe; caitear gach rud a bheith pleanáilte roimh ré.*
3 *Réiteach fadhbanna; caitear fadhbanna a réiteach.*
4 *Scileanna obair fhoirne; caitheann duine a bheith in ann dul in oiriúin.t*
5 *Tiomantas/díograis; bailíonn oibrithe deonacha airgead/iarracht daoine in Éirinn a chur ar an eolas faoin tionscadal.*
6 *Scil phraiticiúil e.g. bríceadóireacht/péinteáil/plástráil.*

3 @ 1m

C5	Déan cur síos ar **dhá** bhuntáiste a bhaineann gnólachtaí as a bheith ag obair i gcomhar leis an bpobal áitiúil. **4 mharc**

1 *Déanann sé leas do cháil na cuideachta agus cuireann sé leis a caidreamh a bhíonn ag gnólacht le pobal áitiúil/cuireann sé le híomhá na cuideachta.*
2 *Is féidir le tionscnaimh phobail scileanna agus muinín fostaithe a fhorbairt.*
3 *Earcaíocht bhreise áitiúil mar thoradh air/ as sin tagann dílseacht custaiméirí/éiríonn níos fearr leis an ngnólacht sa deireadh thiar dá bharr.*

1 @ 3m

C6	Conas is féidir féachaint ar iarrachtaí gnólachta a cháil a fheabhsú taobh amuigh den eagraíocht? **4 mharc**

Is féidir buntáistí móra a bheith ag baint le bheith ag obair le pobail áitiúla ina bhfuil an gnólacht ag feidhmiú.
Sainchomhairle/cúnamh praiticiúil/
Urraíocht/síntiúis airgid d'eagraIochtaí pobail

1 @ 4m

Cuid 3

C7	Conas a chomhlíonann gnólachtaí a ndualgas sóisialta ? **6 mharc**

1 *Tesco/Ag cuidiú le pobal ar leith/cúis ar leith.*
Cuireann Tesco Clár 'Carthanas na Bliana' ar siúl. Gach bliain, roghnaítear cúis na bliana. Téann aon airgead a bhailítear i rith na bliana in ollmhargaí áitiúla i dtreo na gcarthanachas roghnaithe sa phobal sin.

2 *Intel/Ag Cur leis an gcomhshaol*
Tá obair déanta ag Intel le grúpaí difriúla féachaint le feabhas a chur ar Abhainn naRí atá ag síneadh lena monarcha i gCill Dara. Baineann an fhoireann agus an pobal áitiúil tairbhe as an tionscadal sin. Tá acmhainní agus tacaíocht curtha ar fáil ag Intel chun saineolaithe comhshaoil a thabhairt isteach chun feabhas a chur ar an mbeatha plandaí agus ar na leibhéil éisc san abhainn.

2 @ 3m

C8	Déan cur síos ar bhealaí inar féidir le cuideachtaí a chinntiú go bhfuil an bhaint atá acu leis an bpobal éifeachtach? **6 mharc**

1 *Déan teagmháil le Business in the Community Ireland ar cuideachta í a dhéanann sainobair i dtaobh comhairle agus treoir a thabhairt do chuideachtaí maidir lena bhfreagracht chorparáideach shóisialta.*
2 *Clár pobail a bhunú, e.g conas an fhoireann a spreagadh chun obair dheonach a dhéanamh ina gceantair áitiúla.*
3 *Plean pobail a chur i dtoll a chéile a bhíonn ag teacht lena cuspóirí gnó agus a mbíonn tionchar go fírinneach aige ar an tsochaí.*

2 @ 3m

Roinn B	Cás-Staidéar	30 Marc

C1	Sainaithin agus mínigh na buntáistí a bhaineann Cúram Carranna as a bheith ag obair i gcomhar. **6 mharc**

1 *Is féidir an obair a dhéanamh níos tapa/ bíonn an obair roinnte ó tharla go mbíonn níos mó ná duine amháin ag plé léi.*

2 *Bíonn tuiscint ag oibrithe ar an obair a bhaineann le réimsí eile.*

3 *Bíonn muintearas i measc oibrithe agus dhá bhrí sin bíonn siad níos sásta ag an obair.*

4 *Bíonn réimse leathan taithí/scileanna ar fáil le húsáid.*

5 *Bíonn an fhreagracht roinnte; ní bhíonn an iomarca brú ar aon duine/ déantar cinntí níos fearr.*

6 *Cuirtear le scileanna cumarsáide agus le scileanna idirphearsanta*

7 *Spreagtar tuairimí agus smaointe éagsúla.*

8 *Bíonn sé níos éasca fadhbanna a réiteach ó tharla réimse scileanna a bheith ar fáil.*

3 @ 2m

1m + 1m

C2	Tá ról tábhachtach ag teicneolaíocht na faisnéise agus na cumarsáide (ICT) i gcúrsaí gnó. Sainaithin **ceithre** ghné de ICT a d'fhéadfadh a bheith in úsáid ag Cúram Carranna agus déan cur síos ar conas a d'fhéadfaí gach ceann díobh a úsáid. Luaigh buntáiste agus míbhuntáiste a bhaineann le gach ceann díobh. **12 marc**

1 *Ríomhphost*

2 *Idirlíon/Láithreán Gréasáin/Físchomhdáil*

3 *Pacáistí bogearraí, próiseáil focal, bunachar sonraí, scarbhileoga, cuntais.*

4 *Párolla*

5 *Córais chun Stoc a Ordú/EDI*

6 *Teileafóin phóca/ríomhairí glúine/Facs*

7 *Teicneolaíocht Dhiagnóiseach*

4 @ 3m

1m as cur síos a dhéanamh ar a n-úsáid

1m as buntáiste a thabhairt

1m as míbhuntáiste a thabhairt

Ní cheadaítear freagraí a thabhairt an athuair.

C3	**(i)**	Cad iad na himpleachtaí do Chúram Carranna a bhaineann leis an Margadh Eorpach Aonair a bheith méadaithe? **4 mharc**

1 *Tá oibrithe ar fáil ó thar lear le teacht ag obair in Éirinn.*
2 *D'fhéadfadh gnóthais as tíortha eile atá in iomaíocht leo lonnú in aice láimhe.*
3 *D'fhéadfadh go mbeadh siad ábalta ábhair a fháil níos saoire as tíortha eile san Eoraip/gan aon dleacht allmhairithe i gceist.*
4 *Ní mór dóibh cur go leanúnach le caighdeán na seirbhíse a chuirtear ar fáil.*
5 *Airgeadas – airgeadas a fhoinsiú i dtír eile de chuid an AE.*
6 *Margaí nua - deiseanna díol a dhéanamh i mballstáit eile an AE.*

2 @ 2(0/2m)

(ii)	Tabhair breac-chuntas ar **cheithre** réimse den ghnólacht nach mór do Phroinsiasdíriú orthu i gcónaí d'fhonn rathúnas leanúnach a chinntiú. **8 marc**

1 *Airgeadais* *An cumas iasachtaí a aisíoc.*
Sreabhadh airgid a bhainistiú/dóthain airgid a bheith ann chun caiteachas seachtainiúil a sheasamh.
Pleanáil Chaipitil. Pleananna a dhéanamh don uair a bheidh trealamh nua le ceannach.
Íocaíocht a fháil ó chustaiméirí.

2 *Caighdeán Seirbhíse* *Caithfidh an tseirbhís a bheith ag feabhsú an t-am go léir.*
Seirbhísí nua a chur ar fáil de réir mar a éileoidh custaiméiri iad.
Custaiméirí a choinneáil dílis/custaiméirí a shásamh.
Gradaim a bhuachan.

3 *Foireann* *Foireann oilte oiriúnach a fhostú.*
Earcú foirne/cumais na bainistíochta/cineálacha difriúla foirne de dhíth/An fhoireann a choinneáil spreagtha/caidreamh maith tionsclaíoch.

4 *Trealamh* *Infheistiú i dteicneolaíochtaí nua.*
Trealamh a choinneáil cothrom le dáta.

5 *Comórtas* *Ag coinneáil chun cinn ar an iomaíocht/praghsáil a bheith iomaíoch.*
A bheith ar an eolas faoi threochtaí sa todhchaí/taighde margaidh leanúnach

6 *Margaíocht*
Caidreamh maith a choinneáil leis an bpobal/Caidreamh Poiblí/ tacú le gnólachtaí áitiúla
Fógraíocht/tionscnamh díolachán
Bunachar custaiméirí níos mó

4 @ 2m (1+1)

Roinn C	Ceisteanna Ginearálta	100 marc

C.1 Is gné an-tábhachtach de Ghairmchlár na hArdteistiméireachta é an Fhiontraíocht a Thuiscint.

(a)	Liostaigh **dhá** thréith a bhíonn ag duine fiontrach. Luaigh cúis amháin a bhfuil gach tréith díobh tábhachtach. **4 mharc**

1	*Duine a ghlacfaidh rioscaí*	*Gan faitíos ar dhuine rud éigin nua a thriail*
2	*Díograis*	*Ag iarraidh go n-éireodh leis/léi/fuinneamh aige/aici*
3	*Nuálach*	*Smaointe nua aige/aici.*
4	*Féinmhuinín*	*Meon dearfach aige/aici*
5	*Deimhneach*	*Tapaíonn sé/sí deiseanna*
6	*Forghníomhach*	*Ní bhíonn sé/sí ag brath ar dhaoine eile le gníomhú*
7	*Dícheallach*	*Iarracht, obair mhór/uaireanta fada*

2 @ 2m (1m+ 1m)

(b)	Sainaithin agus mínigh **trí** ghné atá riachtanach le go n-éireodh le duine fiontar gnó a chur ar bun. **9 marc**

1 Caipiteal/Airgeadas

Foinsí airgeadais/de dhíth d'áitribh/d'innealra/ do stoc/ do chaiteachas laethúil.

2 Seirbhís cheart/Táirge ceart

Caithfidh éileamh a bheith ar an táirge/an tseirbhís.
An caighdeán a bheith ceart.
Taighde Margaidh a bheith déanta.
USP

3 In áit mhaith

Gar do mhargadh an táirge/na seirbhíse.
Níos éasca amhábhar a fháil ar chostais iompair laghdaithe.
Ní chuirtear am amú ag taisteal.
Infrastruchtúr/saoráidí

4 Foireann

Fostaithe tiomanta dícheallacha.
Foireann a bhfuil oiliúint cheart orthu.
Bainisteoirí maithe.

5 Cúrsaí Dlí

Ní mór gach dlí a bhaineann le bunú gnólachta a chomhlíonadh.
Cead/Ceadúnais a bhaint amach agus a bheith in ord.
Saincheisteanna Sláinte & Sábháilteachta a bheith in ord don ghnólacht.

6 *Bonn margaidh/ custaiméirí*

Ní mór taighde margaidh a dhéanamh
Anailís ar ghnólacht /iomaíocht den sórt céanna/atá ann cheana.

7 *Plean Gnó*

Ina leagtar amach aidhmeanna/cuspóirí an ghnólachta.
Foinsiú airgeadais/Má bhíonn duine ag fáil iasachta ó bhanc/ ag déanamh iarratais ar dheontas.

3 @ 3m (1+1+1)
Ní cheadaítear pointí a thabhairt an athuair

(c)	Tabhair breac-cuntas ar thrí bhealach inar féidir le húinéir gnólachta a chinntiú go ndéanfar freastal ar éilimh an chustaiméara	**6 mharc**

1 *Seirbhís nó táirge ar chaighdeán maith a sholáthar.*
2 *Seirbhís iardhíola mhaith a bheith ar fáil.*
3. *Réimse seirbhísí a thairiscint/a bheith inoiriúnaithe/uaireanta oscailte cóiriúla/earraí sheachadh in am.*
4 *Taighde margaidh/Pleanáil chun cinn/a bheith ag súil le hathruithe ar éileamh/ an tseirbhís ceart.*
5 *Súil a choinneáil ar an iomaíocht/ praghsáil an táirge a bheith iomaíoch.*

3 @ 2m (1m+1m)

(d)	Tá an rath riachtanach má tá fiontar gnó le maireachtáil. Déan cur síos ar thrí bhealach inar féidir an rath sin a thomhas.	**6 mharc**

1 *Brabús/láimhdeachas/ardú ar dhíolachán ó bhlianta roimhe*
Sprioc-bhrabús a bhaint amach/aidhmeanna a bhaint amach
Scairphraghas níos fearr

2 *Comparáid le hiomaitheoirí*
Sciar den mhargadh
A bheith ar an ngnólacht ceannasach i réimse ar leith/ i dtaca le táirge ar leith.

3 *Gradaim a bhuachan.*
Aitheantas ón tionscal.
Gradaim ISO.

4 *Caidreamh mhaithe foirne.*
Gan stailceanna
Gan mórán athrú foirne
Foireann thiomanta

5 *Dílseacht custaiméirí*
Go bhfanann custaiméirí leis an ngnólacht

6 *Méid an ghnó*
Leathnú/margaí nua a bhaint amach/táirgí nua

7 *Leanúnachas/an t-achar ar an bhfód*

3 @ 2m (1m ceannteideal+1m ar chur sios)

C2 Tugann taithí oibre/scáthfhoghlaim agus réiteach dialainne deis luachmhar do mhic léinn taithí a fháil agus machnamh a dhéanamh ar shaol na hoibre.

(a)	Liostaigh **ceithre** chéim a thug tú chun socrúchán oiriúnach a fháil le haghaidh do thaithí oibre/scáthfhoghlama. **4 mharc**

1 CV a ullmhú.
2 Taighde ar chuideachta/ar phost, labhairt le múinteoir gairmthreorach.
3 Scríobh/ghlaoigh/ sheol roímhphost chuig fostóir a d'fhéadfadh glacadh leat
4 Chuir glaoch chun dátaí/am a chinntiú.
5 D'ullmhaigh don agallamh.
6 Foirmeacha toilithe ó thuismitheoirí/ foirm imréitigh Garda/árachas ón scoil

4 @ 1m

(b)	Liostaigh agus mínigh **trí** sprioc phearsanta a bhí agat maidir le taithí oibre/scáthfhoghlaim. **6 mharc**

1 Socrú ar oir an post/gairm seo domsa.
2 Taithí a fháil ar shaol na hoibre, coinneáil ama/lá níos faide.
3 Scil nua a fhoghlaim, scil ó thaobh obair i gcomhar/scil chumarsáide.
4 Níos mó muiníne a bheith agat, idirghníomhú le daoine fásta.
5 Cur le mo CV trí thaithí oibre/moltóir a bheith air.
6 A bheith ábalta Dialann a scríobh agus cuid den phunann a thabhairt chun críche.
7 Teagmhálacha a dhéanamh ar mhaithe le fostaíocht amach anseo.

3 @ 2m
(1m + 1m)

(c)	Déan cur síos ar na céimeanna is cóir do dhuine a thabhairt nuair a bhítear ag réiteach d'agallamh le haghaidh poist. **6 mharc**

1 Taighde a dhéanamh ar an ngnólacht/ar cheisteanna is dóigh a chuirfear.
2 Pleanáil conas mar a rachaidh tú chuig an agallamh/cé chomh fada is a ghlacfaidh sé.
3 Ullmhaigh éadach oiriúnach chun dul i bhfeidhm ar lucht an agallaimh.
4 Eagraigh agallamh bréige chun scileanna cumarsáide a chleachtadh.
5 Athbhreithnigh do CV/d'fhoirm iarratais/ullmhaigh leagan atá cothrom le dáta.

3 @ 2m
(1m + 1m)

(d)	(i) Cén fáth a bhfuil sé tábhachtach do thaithí oibre/scáthfhoghlaim a mheasúnú? (ii) Tabhair breac-chuntas ar an measúnú a réitigh tú mar chuid de do dhialann/logleabhar. **9 marc**.

(i) *1* *Chun athbhreithniú a dhéanamh ar nithe ar éirigh/nár éirigh go maith leat iontu.*
2 *Chun cuidiú leat cinntí a dhéanamh amach anseo.*
3 *Chun cuidiú leat na nithe nach mór duit feabhas a chur orthu/ a dhéanamh ar bhealach eile a aithint.*

1@ 2m (0, 2)

(ii) *Measúnú i gcomhthéacs mianta staidéir/gairme*

Ráiteas faoi cé acu siad fós ag iarraidh na gairme seo nó nach bhfuil
Measúnú i gcomhthéacs staidéir amach anseo / cúrsa

1@ 4m (0, 4)

Measúnú conas is féidir an méid a bheidh foghlamtha a chur i bhfeidhm ag an baile, ar scoil, sa phobal.

3 @ 1m

C3 **Mar chuid de Ghairmchlár na hArdteistiméireachta agat spreagtar thú le baint ghníomhach a bheith agat le mionchuideachta a bhunú.**

(a)	Liostaigh **ceithre** mhodh a úsáideann fiontar chun smaointe a ghiniúint. **4 marc**

1 *Bosca moltaí do chustaiméirí/d'fhostaithe/athbhreithniú ar ghearáin ó chustaiméirí*
2 *Taighde margaidh/ suirbhé/idirlíon/comhairleoirí/CEB*
3 *Féachaint cad atá ar siúl ag iomaitheoirí/smaointe a fháil ó thar lear*
4 *Tobsmaointe a phlé le fostaithe/pearsanra díolachán*
5 *Taighde agus Forbairt (R+D)*

4 @1m

(b)	Mínigh cad is ciall leis an téarma Taighde Margaidh.	**5 mharc**

Is éard is taighde margaidh ann ná eolas faoin margadh atá ann do tháirge nó do sheirbhís ar leith a bhailiú agus anailís a dhéanamh air. Cuireann sé sin ar chumas duine cinntí a dhéanamh faoin treo le leanúint sa ghnó.

2 + 2+1

(c)	Liostaigh na **ceithre** ghné den mheascán margaíochta (is é P a dtúslitir uile i mBéarla) agus mínigh ceann **amháin** díobh. **7 marc**

Meascán Margaíochta *Táirge*
Praghas
Láthair
Tionscnamh *4 @ 1m*

1 *An táirge ceart/USP a bheith agat.*
Dá bhrí sin ní chuirfear airgead amú ag táirgeadh táirge nach mbeidh aon díol air.
Beidh a fhios agat an caighdeán a mbeidh custaiméirí ag súil leis.
Pacáistiú
Caighdeán/é a bheith ar ard-chaighdeán/dearadh maith

2 *Praghas/straitéis praghsála.*
Beidh tú in ann díol an táirge a dhíol ag praghas a bheidh custaiméirí sásta a íoc.
Seasfaidh tú an costas chomh maith le brabús a dhéanamh.
Beidh tú ar comhchéim le hiomaitheoirí.

3 *Láthair*
Gheobhaidh tú amach faoin áit is ceart do tháirge a dhíol /mórdhíoltóirí/miondíoltóir/idirlíon/teilidhíol.
Ní chuirtear airgead amú ag iarraidh a bheith ag díol in áit nach n-éireoidh leat.

4 *Tionscnamh*
Gheobhaidh tú amach an áit ar cóir duit fógraíocht a dhéanamh go héifeachtach ar do tháirge/spriocmhargadh.
Cad iad na bealaí is fearr le fógraíocht a dhéanamh ar do tháirge?
Teicníocht tionscnaimh díolachán/comórtas
Custaiméirí nua a mhealladh

Míniú 1 @ 3m (0, 3)

(d)	Tabhair breac-chuntas ar an gcúis a bhfuil sé tábhachtach go ndéanfadh gnólacht taighde margaidh. **9 marc**

1	*Lena chinntiú nach gcuirtear airgead amú -*	*Ag táirgeadh táirge nach ndíolfaidh* *An fhógraíocht mhícheart a dhéanamh*
2	*Chun cúrsaí mar atá siad faoi láthair a mheas -*	*Méid an mhargaidh* *Cad iad na táirgí atá ag díol/ na feabhsúcháin* *Cá ndíolann sé* *Cad é éileamh custaiméirí*
3	*Chun eolas a fháil faoi -* *Iomaitheoirí -*	*Cé hiad na hiomaitheoirí?* *Cad atá difriúil faoina dtáirge/seirbhís (USP)* *Conas mar a dhíolann siad.*
4	*Chun eolas a fháil faoi* *Custaiméirí -*	*Cé hiad féin, spriocmhargadh inscne/próifíl aoise/suimeanna ar leith* *Nós maireachtála* *Cad a íocfaidh siad*

1@ 6m (3+3) agus 1@ 3m (2+1)

C4 Tá sé tábhachtach go mbeimis feasach ar na ceantair ina gcónaímid agus ina mbímid ag obair.

(a)	Ainmnigh áisíneacht nó gnólacht **amháin** a bhfuil baint aici le ceann amháin de na réimsí oibre seo a leanas. **3 mharc**

(i) Cruthú Post	*FÁS* *Fiontraíocht Éireann* *CEB/Leader/Cuideachta comhpháirtíochta ceantair*	*1 @ 1m*
(ii) Seirbhísí Airgeadais	*Banc Ainmnithe* *Cumann Foirgníochta* *Cuideachta Árachais* *Comhar Creidmheasa*	*1 @ 1m*
(iii) Seirbhísí Iompair	*CIÉ* *Bus Átha Cliath* *Iarnród Éireann* *Oibreoir Príobháideach ainmnithe*	*1 @ 1m*

(b)	Smaoinigh ar áisíneacht/ghnólacht atá luaite i gcuid (a) agus déan cur síos ar thábhacht na háisíneachta/an ghnólachta sin don cheantar. **4 mharc**

1 Tionchar na seirbhíse a sholáthraítear/feidhm
2 Tionchar breise
Cruthú post,
Saoráidí níos fearr
Ag tabhairt cuairteoirí chun an bhaile etc.

2 @ 2m
1m+1m

(c)	Réitigh Ceistneoir a d'úsáidfeá chun imscrúdú a dhéanamh ar do cheantar áitiúil. **10 marc**

C1	*Tuath nó Cathair*		
*C2**	*Cineálacha Gnó/tionscail*	*Airgeadas* *Tirimghlantóirí*	*Ollmhargaí* *Gníomhaireachtaí Taistil*
C3	*Siopadóireacht*	*Áitiúil*	*Eile*
*C4**	*Áiseanna Fóillíochta*	*Páirceanna/Cúirteanna* *Halla Pobail* *Taitneamhachtaí Poiblí*	*Linn Snámha* *Pictiúrlanna* *Páirceanna*
C5	*Seirbhísí sa cheantar*	*Stáisiún Traenach*	*Áras Busanna*
C6	*Saoráidí Oideachais*	*Réamhscoil* *Dara Leibhéal*	*Bunscoil* *Tríú Leibhéal*

C7	*Fostaíocht*	*Cineálacha fostaíochta sa cheantar*
C8	*Grúpaí Pobail*	*Bailte Slachtmhara/coiste d'fhorbairt pobail/máthair-mamailínigh*
C9	*Turasóireacht/Oidhreacht*	*Cosáin Turasóireachta/díol spéise/fothraigh/láithreacha ársa*
C10	*Saincheist áitiúil*	*Truaillliú/coiriúlacht/easpa saoráidí/moltaí í gcomhair feabhsuithe*

1m Ceannteideal / Treoracha
1m Boscaí / Néata
4 ceisteanna @ 2m (0, 2)
** Pointí Éigeantacha*

(d) Cad iad na dúshláin a d'fhéadfadh a bheith roimh do cheantar áitiúil le linn na gcúig bliana seo chugainn. Luaigh conas a d'fhéadfaí iad sin a shárú. **8 marc**

1 *Dífhostaíocht de bharr cúlú eacnamaíochta /Cailliúint post de bharr monarchana ag dúnadh/gnólachtaí/fostóirí ag laghdú líon na bhfostaithe.*
Is féidir seo a shárú trí fhostóirí nua a mhealladh/ athoiliúint a chur ar oibrithe/daoine a spreagadh chun a gcuid siopadóireachta a dhéanamh go háitiúil.

2 *Easpa saoráidí d'áitritheoirí/daoine óga/saincheisteanna sóisialta....*
Coistí áitiúla a eagrú chun oibriú i gcomhar leis an gcomhairle chun saoráidí oiriúnacha a sholáthar.

3 *Saincheisteanna comhshaoil*
Caighdeán uisce a fheabhsú/truailliú etc. Gach duine a bheith ag obair as lámh a chéile agus féachaint le gradam a bhuachan .

4 *Naisc Iompair*
Oibriú le soláthróirí lena chinntiú nach ndúnfar naisc iarnróid/mótarbhealaí a thógáil ar bhealach a bheidh ag luí leis an áit.

5 *Bánú/imirce chuig tíortha eile a sheachaint trí obair/CEB/dreasachtaí deontas chun gnólacht nua a bhunú.*

2 @ 4m (2+2)

C5 Cuidíonn imscrúdú ar shlite beatha le mic léinn slí bheatha a aithint a nascfadh na rudaí a bhfuil spéis acu iontu lena n-inniúlachtaí féin.

(a) Ainmnigh slí bheatha a ndearna tú imscrúdú uirthi. **1 mharc**

Gairm ar bith *1 mharc*

(b) Liostaigh **trí** cháilíocht agus **trí** scil atá agat a dhéanann an tslí bheatha sin oiriúnach duitse. **6 mharc**

Scileanna	*scil láimhe ar bith* *Cumarsáid* *Idirphearsanra* *Pleanáil* *Déanamh cinntí*

3 @ 1m

Cáilíochtaí (Tréithe)	*A bheith forghníomhach* *Rioscaí a ghlacadh* *Muiníneach* *Fuinniúil* *Féinmhuinín* *Go maith ag cumarsáid* *Teacht aniar etc…*

3 @ 1m

(c) Déan cur síos ar **thrí** mhodh chun gníomhaíocht imscrúdaithe ar shlí bheatha a mheasúnú. **9 marc**

1 *Déan athbhreithniú ar chaighdeán an eolais a fuarthas/An raibh do dhóthain eolais agat le rogha eolasach a dhéanamh faoi shlí bheatha?*

2 *Déan athbhreithniú ar an méid eolais a fuarthas /Caighdeán na Tuairisce Imscrúdaithe Gairme don phunann. An bhfuair tú freagraí ar réimse ceisteanna?*

3 *Toradh na gníomhaíochta, ar spreag sé tú chun oibriú níos déine ar scoil/a bheith níos ciallmhaire faoi do chuid spriocanna.*

4 *Athbhreithnigh ar chuir tú le scileanna nó ar fhoghlaim tú scileanna nua.*

1@4m (3+1)
1@4m (3+1)
1@1m

(d)	Cad iad na roghanna atá ar fáil duit má bhíonn tú dífhostaithe agus más mian leat filleadh ar an obair? Mínigh do chuid freagraí. **9 marc**

1	*Athoiliúint /FÁS/VTOS*	*D'fhéadfá do ghairm a athrú go hiomlán.* *D'fhéadfá scileanna nua a fhoghlaim, teicneolaíochtaí nua a fhoghlaim.*
2	*Do ghnólacht féin a bhunú.*	*Deontais/meantóireacht/comhairle atá ar fáil duit.* *D'fhéadfa uaillmhian phearsanta a chomhlíonadh chun seo a dhéanamh.*
3	*Obair Dheonach.*	*D'fhéadfá obair dheonach a dhéanamh.* *Gan phá ach sásamh pearsanta aisti.*
4	*Post Páirtaimseartha*	*D'fhéadfadh go mbeifeá ábalta na huaireanta oibre a roghnú.* *B'fhéidir go mbeifeá ábalta cothromaíocht idir saol/obair a athrú.*
5	*Imirce*	*Imirce go dtí tíortha eile ina bhfuil obair le fáil.*

1 @ 5m (3+2)
1 @ 4m (3+1)

C.6 Imríonn comhlachtaí deonacha/fiontair phobail ról tábhachtach sna ceantair ina bhfeidhmíonn siad. Tá cainteoir ar cuairt ó chomhlacht deonach/fhiontar pobail agus tá sé/sí sásta cur i láthair a dhéanamh i do rang.

(a)	Ainmnigh comhlacht deonach nó fiontar pobail atá ag feidhmiú i do cheantar áitiúil. **1 marc**

Aon chomhlacht deonach nó pobail. *1 marc*

(b)	Sainaithin agus mínigh **trí** dhifríocht idir comhlachtaí deonacha/fiontair phobail agus fiontair thráchtála gnó. **6 mharc**

Trí dhifríocht:

	Fiontair Thráchtála	*Comhlachtaí Deonacha/fiontair phobail*
1	*Brabús á spreagadh*	*Gan brabús á spreagadh*
2	*Féinmhaoiniú*	*Bailiú airgid/ag brath ar shíntiúis nó ar dheontais.*
3	*Fostaithe íoctha*	*Oibrithe deonacha formhór den fhoireann.*
4	*Aidhm acu táirge a tháirgeadh*	*Aidhm ná cuidiú le daoine eile*
5	*Chun leasa úinéirí/infheisteoirí*	*Chun leasa an phobail*

3 @ 2m (1+1)

(c)	Cad iad na céimeanna is cóir a thabhairt lena chinntiú go n-eagrófar an chuairt i gceart agus go reáchtálfar go héifeachtach í? **6 mharc**

1 *Tabhair dóthain ama duit féin lena pleanáil, bunaigh coiste chun an phleanáil a chomhordú.*
2 *Déan liosta de na jabanna atá le déanamh.*
3 *Leag tascanna pleanála ar dhaoine difriúla.*
Iarr cead ón bPríomhoide
Dáta a shocrú
Seomra a eagrú
4 *Déan teagmháil leis an gcainteoir; socraigh dáta/am; déan nóta d'aon iarratais speisialta mar theilgeoir*
5 *Déan taighde ar an gcainteoir/eagraíocht sa chaoi is gur féidir ceisteanna a ullmhú.*
*6** *Déan socruithe do lá na cuairte; cad a dhéanfaidh gach duine ar an lá, cinntigh go bhfuil ról ag gach duine sa rang. Socraigh go mbeidh uisce ar fáil/ go gcasfar leis an gcainteoir agus go gcuirfear fáilte roimh leis/léi agus go nglacfar buíochas leis/léi ag an deireadh.*

2 @ 3m (2+1)

(d)	(i)	Tabhair breac-chuntas ar na hábhair a d'fhéadfadh teacht aníos don eagraíocht a thagann ar cuairt.
	(ii)	Mínigh **trí** chuspóir a d'fhéadfadh a bheith ag an rang agus an chuairt á heagrú acu? **12 marc**

(i)

1 *Airgeadas……….*
2 *Oibrithe deonacha a aimsiú……………..*
3 *Foirgneamh/láthair oiriúnach*
4 *Gan a bheith ábalta éileamh ar na seirbhísí a chomhlíonadh.*

2 @ 3m (0, 3)

(ii)

1 *Obair i gcomhar (+ forbairt bhailí)*
2 *Cur le scileanna pleanála. (+ forbairt bhailí)*
3 *Feasach a ardú sa scoil / craobh a bhunú sa scoil. (+ forbairt bhailí)*
4 *Mír dá bPunann Nascmhodúl. (+ forbairt bhailí)*

3 @ 2m (0, 2)